

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

2238

Vragen van het lid **Van Baarle** (DENK) aan de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties over *het bericht «Vrouw op poster krijgt doodverwensingen en racistische reacties: «Dit mag je niet negeren.»»* (ingezonden 27 juni 2024).

Antwoord van Minister **Uitermark** (Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties), mede namens de Minister van Justitie en Veiligheid (ontvangen 31 juli 2024)

Vraag 1

Bent u bekend met het bericht «Vrouw op poster krijgt doodverwensingen en racistische reacties: «Dit mag je niet negeren.»»?¹

Antwoord 1

Ja.

Vraag 2

Bent u bereid om de racistische, islamofobe en discriminerende uitingen die in de richting van de Rijswijkse dame zijn gedaan keihard te veroordelen? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 2

Discriminatie is op grond van artikel 1 van de Grondwet verboden. In het Hoofdlijnenakkoord is dan ook opgenomen dat er daadkrachtig wordt opgetreden tegen degenen die zich schuldig maken aan discriminatie, racisme, antisemitisme en moslimhaat, zowel op straat als online². Het kabinet staat voor een samenleving waarin iedereen zich veilig en geaccepteerd voelt en waarin iedereen zichzelf kan zijn. Elke discriminatoire handeling, uiting of bejegening, zowel online als offline, is onacceptabel. Discriminatie heeft een grote negatieve impact op de betrokkene die het overkomt en op diens omgeving. Het is daarom van groot belang dat iemand ook lokaal adequate hulp kan krijgen als diegene discriminatoir of racistisch bejegend wordt. Iedereen in Nederland kan met klachten over discriminatie en racisme terecht bij de lokale antidiscriminatievoorzieningen (ADV's). Iedere

¹ Omroep West, 26 juni 2024 (<https://www.omroepwest.nl/nieuws/4852775/vrouw-op-poster-krijgt-doodsverwensingen-en-racistische-reacties-dit-mag-je-niet-negeren>)

² Hoofdlijnenakkoord 2024, pagina 23.

gemeente is wettelijk verplicht om een laagdrempelige, onafhankelijke voorziening in te stellen, waar burgers die discriminatie hebben ervaren terecht kunnen voor onafhankelijke bijstand. Ook blijft het kabinet zich breed inzetten om discriminatie te bestrijden en te voorkomen.

Vraag 3

Bent u bereid om de politie en het Openbaar Ministerie te instrueren met de uiterste spoed en voortvarendheid te handelen om ervoor te zorgen dat de personen die de discriminerende en bedreigende uitingen hebben gedaan zo snel mogelijk vervolgd en bestraft zullen worden? Zo neen, waarom niet?

Antwoord 3

Het is niet aan het kabinet om uitspraken te doen over individuele zaken, of in concrete zaken instructies te geven aan de politie en het Openbaar Ministerie. Het Openbaar Ministerie baseert zich bij de strafrechtelijke aanpak van (online) discriminatie op de Aanwijzing Discriminatie³. In deze Aanwijzing is vastgelegd dat waar door middel van een aangifte om vervolging wordt verzocht, het Openbaar Ministerie bij bewijsbare en strafbare discriminatie in beginsel overgaat tot vervolging.

Vraag 4

Bent u bereid om contact op te nemen met het Rijswijkse stadsbestuur en de betreffende Rijswijkse dame om alle nodige assistentie te bieden bij het doen van aangiften, uw steun te betuigen en hulp aan te bieden aan de Rijswijkse dame? Zo neen, waarom niet?

Antwoord 4

De politie heeft aan de Minister van Justitie en Veiligheid laten weten dat de aangifte van het College van Burgemeesters en Wethouders van Rijswijk is opgenomen. Er is ook contact geweest tussen de politie en de betrokkene. Daar kan om privacy redenen verder niet op worden ingegaan.

Ook kunnen de lokale ADV's hierbij bijstand of ondersteuning bieden. Sinds 1 januari 2024 zijn alle ADV's van de landelijke vereniging van ADV's overgestapt op de uniforme naam: Discriminatie.nl. Daarmee is er één landelijk meldpunt met een toegankelijke website (www.discriminatie.nl) en een gratis 0800-nummer.

Het is verder niet aan het kabinet om te treden in de aanpak van individuele zaken.

Vraag 5

Bent u bereid om zich ervoor in te zetten dat de daders middels snelrecht vervolgd worden zodat de discriminerende en bedreigende uitingen snel bestraft worden? Zo neen, waarom niet?

Antwoord 5

Het Openbaar Ministerie is belast met de strafrechtelijke handhaving van het verbod op discriminatie. Het Openbaar Ministerie zorgt ervoor dat strafbare feiten worden opgespoord door de politie en vervolgd, geeft daarmee leiding aan het opsporingsonderzoek en kan verdachten voor de strafrechter brengen. De keuzes die gemaakt worden in dat proces zijn aan het Openbaar Ministerie. Het is niet aan het kabinet, of in het bijzonder de Minister van Justitie en Veiligheid, om te treden in de aanpak van individuele strafzaken. Ook wanneer het gaat om de vraag of het snelrecht zal worden ingezet, is dit een afweging voor het Openbaar Ministerie. Daarbij komt dat niet alle strafzaken zich lenen voor het snelrecht. Over het algemeen moet het in ieder geval gaan om bewijstechnisch relatief eenvoudige zaken.

Vraag 6

Klopt het dat de stortvloed aan haatdragende en discriminerende reacties mede is versterkt door de activiteit van extreemrechtse en opruiende accounts op social media? Zo ja, wat gaat u doen om deze vorm van extreemrechtse opruiing op social media te bestrijden en ervoor te zorgen dat dit soort accounts uit de lucht gehaald gaan worden?

³ Aanwijzing discriminatie (2018A009).

Antwoord 6

Ik heb geen zicht op de manieren van verspreiding van de reacties in deze specifieke situatie. Een onderzoek dat in opdracht van het WODC in 2023 is verschenen gaat nader in op de invloed van aanbevelingsalgoritmen ten aanzien van (online) rechts-extremistische radicalisering. Hieruit blijkt dat het zoekgedrag van internetgebruikers van belang is, want als zij eenmaal op zoek gaan naar extreme content stuiten zij veelal op nog meer en nog meer zorgelijke extremistische content. De aanbevelingen van dit onderzoek worden gebruikt voor de Versterkte Aanpak Online inzake extremistische en terroristische content.⁴

Verder kan ik uw Kamer meegeven dat ik het van essentieel belang vind dat iedereen, ook online, zichzelf kan zijn. Haatdragende of discriminerende berichten online, op welke grond dan ook, zijn onacceptabel. Discriminatoire uitingen online kunnen gemeld worden bij het Meld. Online Discriminatie. Dit meldpunt toetst vervolgens of de uiting mogelijk strafbaar is, en stuurt in dat geval een verwijderverzoek naar het betreffende platform. Ook kan gemeld worden bij het platform zelf, of altijd aangifte worden gedaan bij de politie. Daarnaast werk ik, samen met de Ministers van Justitie en Veiligheid, Sociale Zaken en Werkgelegenheid, Onderwijs, Cultuur en Wetenschap en Langdurige Zorg en Sport op dit moment aan een plan van aanpak online discriminatie om de aanpak te intensiveren. Dit plan van aanpak richt zich onder andere op een meer gecoördineerde aanpak van online discriminatie, betere ondersteuning van slachtoffers, het vergroten van bewustwording, betere registratie van online discriminatie, meer toezicht op en samenwerking met internetpartijen en vaker (en meer zichtbare) consequenties voor daders. Het plan van aanpak zal na de zomer met uw Kamer worden gedeeld.

Verder werk ik samen met de Staatssecretaris van Koninkrijksrelaties en Digitalisering, Minister van Justitie en Veiligheid, Minister van Buitenlandse Zaken, Minister van Economische Zaken en Minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid aan een versterkte aanpak van online extremistische en terroristische content. Uw Kamer is hierover geïnformeerd op 12 december 2023.⁵ Na de zomer krijgt uw Kamer de uitwerking hiervan toegestuurd, waarin ik ook verder in zal gaan op de motie van het lid Mutluer (GL-PvdA) om in samenspraak met de Autoriteit Online Terroristisch en Kinderpornografisch Materiaal (hierna: ATKM) en de NCTV tot een plan van aanpak te komen van de verspreiding van rechts-extremistische content. Tot slot heeft de ATKM de bevoegdheid om, indien deze extreemrechtse content terroristisch is, een verwijderbevel te sturen, waarna aanbieders van hostingdiensten de betreffende content binnen één uur moeten verwijderen dan wel ontoegankelijk moeten maken.

Vraag 7

Kunt u de Kamer informeren indien de betreffende zaak daadwerkelijk heeft geleid tot vervolging van mogelijke daders?

Antwoord 7

Uw Kamer wordt op verschillende momenten geïnformeerd over de aanpak van discriminatie op verschillende terreinen daarbinnen, onder andere via het Nationaal Programma tegen Discriminatie en Racisme, dat tot stand komt onder coördinatie van de Nationaal Coördinator tegen Discriminatie en Racisme. Het kabinet informeert uw Kamer over beleidsvraagstukken en in beginsel niet over het verloop van individuele strafzaken.

Het Openbaar Ministerie voert een actief persbeleid bij discriminatiezaken, zoals vastgelegd in de OM-Aanwijzing Discriminatie. Het communiceren over strafzaken draagt bij aan het zichtbaar stellen en bevestigen van de norm.

Vraag 8

Deelt u de mening dat de betreffende verschrikkelijke uitingen in de richting van de Rijswijkse dame symbool staan voor het grote probleem van moslimhaat in onze samenleving? Zo ja, hoe gaat u de aangenomen motie Van Baarle uitvoeren, die verzoekt tot het treffen van concrete maatregelen

⁴ Rechts-extremisme op sociale mediaplatforms? (2023). Verwey Jonker Instituut en Textgain.

⁵ Kamerstukken II, 2023–2024, 29 754, nr. 708.

tegen moslimdiscriminatie in het aankomende nationaal plan tegen discriminatie? Zo neen, waarom niet?

Antwoord 8

Onderzoek van het Sociaal Cultureel Planbureau (SCP) heeft in 2020 laten zien dat 55% van de Nederlandse moslims op dagelijkse basis discriminatie ervaren. In onze Grondwet is discriminatie en racisme, op welke grond dan ook, verboden. De Nationaal Coördinator tegen Discriminatie en Racisme (NCDR) heeft in twee Nationale Programma's (gepubliceerd in september 2022 en december 2023) maatregelen gepresenteerd om discriminatie en racisme op diverse terreinen aan te pakken. Hierin is de aanpak van moslimdiscriminatie stevig verankerd en zijn versterkingen opgenomen. Deze versterkingen betreffen generieke maatregelen, zoals de ontwikkeling van een aanpak van online discriminatie en hate speech en versterking van het lokale antidiscriminatiebeleid. De versterkingen betreffen ook specifieke maatregelen, zoals verbetering van registratie van moslimdiscriminatie. Op 4 juni 2024 is uw Kamer geïnformeerd over de uitkomsten van de verkenning naar arbeidsmarktdiscriminatie van moslima's. Om te bezien of en waar aanvullende maatregelen voor de aanpak van moslimdiscriminatie nodig zijn, laat de Minister van SZW, in uitvoering van het amendement Van Baarle, momenteel een Nationaal Onderzoek naar Moslimdiscriminatie uitvoeren. De resultaten van dit onderzoek worden verwacht in het eerste kwartaal van 2025. Het volgende Nationaal Programma van de NCDR wordt verwacht aan het eind van 2024. Dat betekent dat de uitkomsten van het Nationaal Onderzoek naar Moslimdiscriminatie helaas nog niet meegenomen kunnen worden in het Nationaal Programma. Uw Kamer zal in 2025 geïnformeerd worden over mogelijke aanvullende versterkingen gericht op het tegengaan van moslimdiscriminatie.

Vraag 9

Wat vindt u van de rol van omroep PowNed in het aanwakkeren van de haatdragende reacties?⁶ Deelt u met ons de mening dat de betreffende reportage van PowNed onverantwoorde berichtgeving is die haat normaliseert? Zo neen, waarom niet?

Antwoord 9

Als Minister is het onwenselijk en niet mijn rol het werk van journalisten te recenseren: zij moeten in vrijheid en veiligheid hun werk kunnen doen. Klachten over het werk van in dit geval de publieke omroep, kunnen gemeld worden bij de ombudsman van de NPO.

⁶ Omroep Powned, 25 juni 2024 (<https://www.youtube.com/watch?v=rRGajmQB1A4>)